

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/157/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1712212929
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Posluchová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1712212929.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Posluchovej a členov senátu JUDr. Magdalény Florekovej a JUDr. Romana Huszára v právnej veci žalobcov : 1/ R.. H. U., W.. XX.XX.XXXX, bytom Z. XX/C, XXX XX F., 2/ Y.. V. L., W.. XX.X.XXXX, bytom C. XX, XXX XX F., proti žalovaným 1/ R. N., nar. XX.X.XXXX, XXX XX H. XXX, zast. JUDr. Ján Vozár, advokát, Magurská 11, 974 01 Banská Bystrica, 2/ A. N., W.. XX.X.XXXX, XXX XX H. XXX, o neplatnosť právneho úkonu, na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV č.k. 8C/156/2012 - 274 zo dňa 8. marca 2017 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
Žalovaní 1./,2./ majú voči žalobcom 1./,2./ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Žalovaným 1/ a 2/ priznal právo na náhradu trov konania vo výške 100%. Svoje rozhodnutie oprel o ust. § 137 písm. c) a § 77 ods. 1 a 2; § 78 ods. 1 a 2 C.s.p. na podklade ktorých konštatoval, že žalobcovia podanou žalobou mienili dosiahnuť stav, že nehnuteľnosti, ktoré boli napádanou zmluvou predané žalovaným majú byť prejednané v rámci dedičstva po zosnulej pani Z.. Žalobkyňa 1/ okrem iného uviedla, že konaním žalovaných boli odňaté dedičské práva siedmym osobám. Je zrejmé, že ak je viac dedičov, v sporoch s inými osobami, ktoré sa týkajú práv a povinností patriacich do dedičstva, majú postavenie núteného spoločenstva v zmysle § 78 ods. 1) C.s.p. a rozhodnutie súdu, či určitá vec patrí alebo nepatrí do dedičstva musí vzťahovať na všetkých dedičov. Súd žalobu zamietol, nakoľko nebola splnená podmienka účasti všetkých subjektov podľa § 78 ods. 1. C.s.p., ako aj absencia existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, dôvod ktorý súčasne bránil žalobu preskúmať po vecnej stránke (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Cdo 111/2008, zo dňa 30. júna 2009).

1.1. O náhrade trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. a žalovaným, ktorí mali vo veci plný úspech, priznal náhradu trov konania vo výške 100 %. V zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. o výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

2. Rozsudok odvolaním zákonom stanovenej lehote napadli žalobcovia dôvodiac, že kúpna zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom a súd nepostupoval podľa procesného predpisu keďže ignoroval všetky predložené dôkazy. V rozpore s ustanovením §39 Občianskeho zákonníka neriešil neplatnosť notárskej zápisnice ani ako otázku prejudiciálnu a navyše súd rozhodoval podľa Civilného sporového poriadku. Zmena legislatívy od 1.7.2016 negatívne ovplyvnila postavenie žalobcov z pozície súdu, ktorý nehodnotil vecný stav a tvrdo spochybnil naliehavý právny záujem žalobcov, ako dedičov na základe testamentu s odlišným vzťahom k ostatným zákonným dedičom. Súd napriek rozsiahlemu dokazovaniu nerozhodol správne a rozhodol v rozpore s ustanovením § 372 C.s.p., keďže sa nezaoberal meritom veci. Súd si odporuje keďže konštatuje, že žalobcovi neboli aktívne procesne legitimovaní a na druhej strane popiera existenciu naliehavého právneho záujmu. Naliehavý právny záujem bol pri podaní žaloby

nesporný a neskôr bol podložený aj verejným záujmom, a to uznesením vyšetrovateľa a podaním obžaloby prokurátorom. Keďže išlo o pokračujúcu trestnú činnosť súd mal urýchlene rozhodnúť. V aplikačnej praxi Okresného súdu by bola zákonná norma C.s.p. v rozpore s ústavou pretože neumožňuje dedičom realizáciu ich ústavného práva a popiera rozhodnutie notára ako súdneho komisára. Ak došlo k napadnutému úkonu trestnou činnosťou je súd viazaný v zmysle ustanovenia § 135 odsek 1 C.s.p. týmto rozhodnutím. Dôvodom pre zamietnutie žaloby nebola ani skutočnosť, že na strane žalobcov išlo o takzvané nútené procesné spoločenstvo. V čase podania žaloby OSP takýto termín nepoznal a je otázne či súd po prieťahoch v konaní môže žalobu zamietnuť z formálneho hľadiska. Žalobcovia v zmysle platného testamentu budú dediť viac ako 2/3 majetku a vydanie rozhodnutia o absolútnej neplatnosti právneho úkonu je jedinou zárukou naplnenia ich dedičského práva bez možného spochybňovania zo strany ostatných známych aj neznámych dedičov, ktorí uvažujú o vzdaní sa dedičského práva vzhľadom na ich nepriaznivý zdravotný stav a sociálne postavenie. Z uvedených dôvodov navrhujú aby odvolací súd zrušil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a žalobe v celom rozsahu vyhovel s tým, že prizná žalobcom náhradu trov konania.

3. Písomným podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 15.6.2017 založila žalobkyňa 1/ do spisu nový dôkaz a to Rozsudok Okresného súdu v Pezinku sp. zn. 1 T 36/2015 zo dňa 27.3.2017 a písomným podaním doručeným odvolaciemu súdu dňa 5.4.2018 ďalší dôkaz a to Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 To 110/2017 zo dňa 7.12.2017, ktorými bolo žalovaní 1/,2/ uznaní za vinných a odsúdení.

4. Žalovaní 1/,2/ sa k odvolaniu žalobcov 1/,2/ písomne nevyjadрили.

5. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací preskúmal a prejednal vec v zmysle §379 a §380 ods. 1 C.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania (rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený podľa § 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je dôvodné

6. V súdnej veci sa žalobcovia domáhajú určenia neplatnosti kúpnej zmluvy ktorou previedla nebohá Š. Z. žalovaným vlastnícke práva k nehnuteľnostiam ktoré na základe závetu odkázala žalobcom.

7. Z hľadiska určovacieho petitu správne súd prvej inštancie zisťoval cieľ sledovaný podanou žalobou, ktorý ozrejmuje podmienku prípustnosti určovacej žaloby a tým je naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Súd prvej inštancie aj správne uzavrel, že žalobcovia podanou žalobou mienili dosiahnuť prejednanie nehnuteľnosti, ktoré boli napádanou zmluvou predané žalovaným v rámci dedičstva po nebohej Z., v prípade ktorom mali zvoliť iný druh žaloby, keďže na požadovanom určení nemajú naliehavý právny záujem. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba predstavuje vhodné (účinne a správne zvolený) procesný nástroj ochrany žalobcovho práva, ktorým sa môže dosiahnuť.

7.1. Vzhľadom na princíp okamžitej použiteľnosti (novej) procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov, odvolací súd skúmal či v čase rozhodovania odvolacieho súdu je s poukazom na § 217 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 378 ods. 1 C.s.p. naliehavý právny záujem na určovacej žalobe podľa § 137 písm. c) C.s.p. keď v zmysle citovaného ustanovenia žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, (ktorý podľa Civilného sporového poriadku nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu) lebo v zmysle 137 písm. d) C.s.p. žalobou možno požadovať aby sa rozhodlo aj o určení právnej skutočnosti, ale len ak to vyplýva z osobitného predpisu.

7.2. Pôvodná právna úprava zakotvená v Občianskom súdnom poriadku neobsahovala všeobecné ustanovenie, ktoré by *expressis verbis* upravovalo prípustnosť žalobného návrhu na určenie právnej skutočnosti. Právna teória v tejto otázke nebola jednotná. Prevažovali názory, že žaloba na určenie právnej skutočnosti je prípustná iba za predpokladu, že jej prípustnosť vyplýva *in concreto* z právneho predpisu (najmä z hmotného práva). V praxi sa však žaloby na určenie právnej skutočnosti (zvyčajne) pripúšťali vo všeobecnej rovine, ak žalobca preukázal na určenie právnej skutočnosti naliehavý právny záujem. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť, či neplatnosť, sú právnymi skutočnosťami (§ 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Určenie existencie právnej skutočnosti (napríklad, že právny úkon je neplatný) odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určení právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. Preto výrok, že kúpna zmluva o prevode nehnuteľnosti je neplatný právny úkon nemá vypovedaciu hodnotu vo vzťahu k určeniu povinnosti, či žalovaný (alebo niekto iný) je vlastníkom sporných nehnuteľností. Nová právna úprava C.s.p. pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu, t.j. najmä z hmotného práva.

7.3. Vzhľadom na právny stav de lege lata žalobný návrh znejúci na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti z osobitného predpisu nevyplýva, preto je potrebné tento žalobný nárok považovať za vadný a teda procesne neprípustný. Aj po zmene procesnej úpravy je potrebné rešpektovať platné pravidlá že je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku v zmysle § 217 ods. 1 C.s.p). Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 91/2006 konštatoval, že nedostatok naliehavého právneho záujmu „predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací žaloba nemôže obstáť a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu“ (podobné závery vyjadril najvyšší súd tiež v rozhodnutiach sp. zn. 3 Cdo 240/2006, 1 Cdo 13/2010, 3 Cdo 56/2011, 1 Cdo 324/2014, 3 Cdo 887/2015, 5 Cdo 345/2015, 8 Cdo 26/2016). Aj ústavný súd zaujal názor, podľa ktorého ak všeobecný súd dospeje k záveru, že naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podanej určovacej žaloby sa ďalej nezaobera (II. ÚS 137/08).

7.4. Nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení bránil teda tak súdu prvej inštancie, ako aj odvolaciemu súdu vo veci ďalej konať, meritórne sa ňou zaoberať, z dôvodu ktorého námietky žalobcov uvedené v písomnom odvolaní týkajúce sa hmotnoprávných dôvodov neplatnosti kúpnej zmluvy sú právne irelevantné, pretože ak súd nemá preukázaný naliehavý právny záujem na danom určení je súčasne vylúčené, aby bola žaloba preskúmaná súdom po stránke vecnej (porovnaj Rozsudky NS SR sp. zn. 1 Cdo 91/2006, 2 Cdo 231/2007). Odvolací súd vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že žalobcovia v odvolacom konaní nepreukázali naliehavý právny záujem určovacej žaloby ako nevyhnutného procesného predpokladu pre úspešné uplatnenie žalovaného nároku, keďže určovací návrh v danom prípade nie je nástrojom prevencie a dosiahnutia právnej istoty na strane žalobcov nesmeruje k odstráneniu konkrétnej spornosti žalobcami uplatneného práva, ale naopak smeruje k narušeniu právnej istoty súčasných vlastníkov nehnuteľnosti v dôsledku čoho odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ktorým žalobu žalobcov zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení podľa § 387 ods.1 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

8. Súd prvej inštancie zamietol žalobu aj s odkazom na ust. § 78 ods. 2 C.s.p., so záverom ktorým nemožno bezvýhradne súhlasiť. Žalobcovia sa žalobou domáhali určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, žalobným návrhom žalobcov ktorým je súd podľa § 216 ods. 1 C.s.p. viazaný. Pre tento druh žaloby (odhliadnuc od žalobou sledovaného cieľa) osobitný predpis nevyžaduje nútené procesné spoločenstvo. Bolo by tomu iba v prípade, ak by žalobcovia zvolili správny procesný druh žaloby, o aký prípad sa v preskúmanej veci nejedná. Nad rámec preskúmania vecí odvolací súd odkazuje na Rozsudok NS SR sp. zn. 3 MCdo 4/2013 zo dňa 31.03.2014 zverejnený Zbierke stanovísk NS a súdov SR 1/2015, v zmysle ktorého, ak nebol zachovaný postup upravený ustanoveniami § 175a až § 175zd O.s.p., nemožno ho obchádzať žalobou, ktorou sa právny nástupca poručiteľa domáha určenia, že je (spolu)vlastníkom veci patriacej do dedičstva resp. určením neplatnosti právneho úkonu. Pokiaľ nie je právoplatným rozhodnutím dedičského súdu potvrdené, že v dôsledku dedenia dedič nadobudol vec, resp. jej spoluvlastnícky podiel, nemôže sa dedič domáhať ochrany svojho vlastníctva žalobou o určenie vlastníctva, resp. určenia neplatnosti právneho úkonu. Takýto dedič je aktívne legitimovaný len na podanie žaloby o určenie, že vec (jej spoluvlastnícky podiel) patrí do dedičstva po poručiteľovi, keď otázka určenia neplatnosti právneho úkonu sa bude v tomto konaní riešiť ako otázka predbežná. Súdna prax (pozri rozhodnutia NS SR sp. zn. 3 Cdo 154/2010, 3 Cdo 105/2013, 4 Cdo 247/2011) akceptuje žaloby, ktorými sa dedič domáha určenia, že tá - ktorá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, avšak výlučne za účasti dedičov (zákonných aj závetných), ktorých v tomto sporovom konaní je potrebné považovať za nerozlučných spoločníkov v zmysle ustanovenia §77 ods. 1 C.s.p., vystupujúcich buď na strane žalobcov / aktívna legitímácia /, alebo žalovaných, popri súčasnom vlastníkovi spornej nehnuteľnosti / pasívna legitímácia/. Ak teda súd prvej inštancie zamietol žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy s odkazom na ust. §78 ods. 2 C.s.p. neposúdil vec správne po právnej stránke. Toto nesprávne právne posúdenie však nemalo vplyv na správnosť napadnutého rozsudku v jeho výrokovej časti, keďže ako bolo vyššie uvedené súd prvej inštancie správne zamietol žalobu aj pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

9. Záverom odvolací súd len dodáva, že vzhľadom na nariadené neodkladné opatrenia (za účinnosti O.s.p. predbežné opatrenie) Uznesením súdu prvej inštancie č.k. 8 C 156/2012-29 zo dňa 27.8.2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť v spojení s Uznesením Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Co 561/2012-52 zo dňa 6.12.2012 bude povinnosťou súdu prvej inštancie vzhľadom na princíp okamžitej použiteľnosti (novej) procesnej úpravy a spôsob rozhodnutia vo veci samej v zmysle § 335 ods. 1 C.s.p. rozhodnúť o zrušení neodkladného opatrenia.

10. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.. Nakoľko odvolací súd odvolaniu žalobcov nevyhovел a napadnuté

rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil, mali žalovaní v odvolacom konaní plný úspech a vznikol im nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

11. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 C.s.p.).

Dovolaťel' musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolaťel'om fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolaťel'om právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolaťel' v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel' uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 C.s.p.).